

CJELOŽIVOTNO UČENJE NA BOLONJSKI NAČIN

Vlasta Vizek Vidović

Sveučilište u Zagrebu

Osijek, ožujak, 2007

4 PITANJA

- Što cjeloživotno učenje znači u sveučilišnom kontekstu?
- Kakav je položaj cjeloživotnog učenja u Bolonjskom procesu?
- Kakav je položaj cjeloživotnog učenja u Sveučilištu u Zagrebu?
- Kako dalje? ili otvorena pitanja i izazovi za sveučilišta

ODREĐENJE CJELOŽIVOTNOG UČENJA

(EC, 2000)

“Sve vrste učenja tijekom odrasle dobi s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija u okviru osobnog, građanskog, društvenog ili profesionalnog djelovanja pojedinca.”

VRSTE CJELOŽIVOTNOG UČENJA

- ✓ **formalno profesionalno** (trajno obrazovanje /trajni profesionalni razvoj)
- ✓ **formalno izvan profesije** (osobni razvoj, ključne kompetencije)
- ✓ **neformalno profesionalno** (učenje u okviru profesionalnih aktivnosti)
- ✓ **informalno izvan profesije** (učenje vezano uz razne životne aktivnosti)

ZAŠTO CJELOŽIVOTNO UČENJE U SVEUČILIŠTU?

Vanjski razlozi:

- demokratizacija visokog obrazovanja
- demografski trendovi
- ekonomske, društvene i kulturne potrebe društva i pojedinaca
- tehnološke promjene
- promjene u tržištu rada

Unutrašnji razlozi:

- potreba za novim tržištem
- veze s bivšim studentima
- jačanje suradnje s okruženjem
- poticaji transferu tehnologije
- više sredstava za inovacije
- pozitivna slika u javnosti

TRAJNI PROFESIONALNI RAZVOJ I SVEUČILIŠTE

■ Obilježja programa

- ✓ **izvan vertikale 3+2+3** - iznad razine BA ili prvog Mastera
- ✓ **tržišna orijentacija** - slobodna ponuda ili prema narudžbi
- ✓ **programi do godinu dana** - s certifikatom, rjeđe s ECTS-om
- ✓ **akreditirani programi** - MA stupanj sa 60 do 120 ECTS-a
- ✓ **specijalizacija** (produbljivanje kompetencija)
- ✓ **interdisciplinarnost** (proširivanje kompetencija)
- ✓ **izvedba:** blok-nastava, e-učenje, učenje na daljinu, konzultacije

TRAJNI PROFESIONALNI RAZVOJ I SVEUČILIŠTE 2.

■ Obilježja korisnika

- **zrelije dobi (25 +)** s profesionalnim iskustvom
- **status izvanrednih studenata** (part-time)
- **vanjski korisnici** (diploma Ba/Ma): alumni, ostali VSS
- **unutrašnji korisnici**: nastavnici, administracija i uprava, istraživači

FORMALNO CJELOŽIVOTNO UČENJE IZVAN PROFESIJE I SVEUČILIŠTE

■ Obilježja programa:

- otvoreni za heterogene korisnike po dobi i naobrazbi
- zadovoljenje potrebe za osobnim razvojem
- tržišno orijentirani
- sa i bez vanjske akreditacije
- interaktivna i iskustvena nastava: tečajevi, radionice
- sadržaji usmjereni na stjecanje **temeljnih kompetencija**

FORMALNO CJELOŽIVOTNO UČENJE IZVAN PROFESIJL 2.

Ključne kompetencije u cjeloživotnom učenju:

- 1) komunikacija na materinjem jeziku
- 2) komunikacija na stranim jezicima
- 3) kompetencija u matematici, prirodnim znanostima i tehnici
- 4) informatička kompetencija
- 5) znati kako učiti
- 6) interpersonalna, interkulturalna, društvena i građanska kompetencija
- 7) poduzetništvo
- 8) kulturalno izražavanje

(EU Parliament, listopad, 2006.)

MODELI UPRAVLJANJA CJELOŽIVOTNIM UČENJEM U SVEUČILIŠTU

		Lokacija	
		Unutrašnja	Vanjska
Organizacija	Centralizirano	55 %	15%
	Decentralizirano	10 %	5%

GLAVNI AKTERI CJELOŽIVOTNOG UČENJA NA EU SVEUČILIŠNOJ SCENI

- **EU komisija i Vijeće Europe**

- **EU Mreže**

EUCEN – *European University Continuous Education Network*

www.eucen.org

EAEA – *European association for the Education of Adults*

EDEN - *European Distance and e-Learning Network*

- **EU sveučilišta** - *primjeri dobre prakse*

Danube University Krems – Department for Research in CE

Helsinki University of Technology – LLL Institute DIPOLI

Valencia University of Technology – Postgraduate Development Centre

CJELOŽIVOTNO UČENJE U BOLONJSKOM PROCESU

Bolonjska deklaracija (1999)

“...valja uvesti kompatibilan sustav ECTS-a primjenjiv i na područje cjeloživotnog učenja”

Priopćenje EU komisije (2001)

“Izgradnja Europskog prostora cjeloživotnog učenja”

Praško priopćenje (2001)

“Cjeloživotno učenje je bitan dio Europskog prostora visokog obrazovanja. U Evropi budućnosti temeljenoj na društvu znanja, LLL strategije su nužne za suočavanje s kompetitivnošću, novim tehnologijama te za unapređenje socijalne kohezije, jednakih mogućnosti za sve i opće kvalitete života.”

Trends III (2003) - Istraživanje o LLL-u na EU sveučilištima:

“....ključni je problem jasan nedostatak integracije cjeloživotnog učenja u sveučilišne strategije .... Čak i zemlje kao što su Britanija, Finska i Francuska koje snažno politički podupiru LLL, kontinuirano obrazovanje i LLL nemaju isti status u sveučilištima kao ostali akademski programi.”

Berlinsko priopćenje (2003)

“.....za realizaciju koncepta cjeloživotnog učenja važan je doprinos visokog obrazovanja.”

Bergenško priopćenje (2005)

“...potrebno je stvarati mogućnosti za fleksibilnost obrazovnih putova unutar visokog obrazovanja uključujući i procedure za priznavanje prethodnog neformalnog učenja.”

EUCEN: IZJAVA I PRIJEDLOZI UZ Bergenšku preporuku (srpanj, 2005)

- *“U bolonjskom je procesu cjeloživotno učenje zanemareno i unatoč političkom ....poticanju institucija visokog obrazovanja da od retorike pretvore cjeloživotno učenje u realnost, malo se toga pokrenulo.”*
- *“Cjeloživotno učenje i programi za odrasle trebaju biti integrirani u Bolonjski proces i realizirani u istom vremenskom okviru kao i ostale ciljevi reforme visokog obrazovanja.”*
- **EU komisija treba podupirati:**
  - ✓ *razvoj sveučilišnih LLL centara izvrsnosti,*
  - ✓ *European Observatory za promicanje i valorizaciju nove strategije i prakse u području LLL-a*
  - ✓ *programe izobrazbe zaposlenika za primjenu LLL u sveučilištima*

NOVI PROGRAM EU: Integrated lifelong learning programmes 2007-2013

(Eu Parliament, studeni, 2006)

■ Integrirani programi:

- školsko obrazovanje (Comenius),
- **visoko obrazovanje** (Erasmus)
- stručno obrazovanje (Leonardo da Vinci)
- obrazovanje odraslih (Grundtvig),
- Europska integracija (Jean Monnet),
- Transverzalni programi (obrazovna politika, jezici, ICT, diseminacija)

■ **Budžet:** €6.97 milijardi za 7 godina

■ **Poziv za prijavu:** 20.12.2006.

■ 27 EU država, 3 EFTA & EEA (Island, Norveška, Lichtenstein), Turska

CJELOŽIVOTNO UČENJE U SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

■ Pravno-političko uporište:

- ✓ Strategija Sveučilišta u Zagrebu ISKORAK 2001
- ✓ Zakon o znanstvenoj djelatnosti i VO– čl.76 i 84. (2003/04)
- ✓ RH: Strategija obrazovanja odraslih i akcijski plan za 2005. (str.29)
- ✓ Statut Sveučilišta u Zagrebu – čl.62 (2005)

■ Oblici cjeloživotnog učenja na SuZ:

- ✓ **Institucionalizirani na sastavnicama:** npr. *Medicinski fakultet, Građevinski fakultet, Filozofski fakultet*
- ✓ **Neinstitucionalizirani** – angažman preko *tijela državne i lokalne uprave, NGO-a, međunarodnih institucija, privrednih tvrtki, profesionalnih udruženja*

TEMPUS SCM (2006/07):

Lifelong learning in university context

Ciljevi projekta

- ojačati kapacitete sveučilišta (upravnih tijela i akademskog osoblja) za strateško planiranje i implementaciju aktivnosti vezanih uz cjeloživotno učenje u sveučilišnom okruženju
- izraditi prijedlog sveučilišne strategije za razvoj sustava cjeloživotnog učenja i trajnog usavršavanja
- utvrditi opseg, razine i oblike kontinuiranog obrazovanja koji se provode u sveučilištu
- informirati akademsku zajednicu o pristupima organizaciji i izvedbi programa cjeloživotnog učenja u visokom obrazovanju
- uspostaviti dugoročnu suradnju među partnerima u projektu

OTVORENA PITANJA I IZAZOVI ZA SVEUČILIŠTA

- *strategija razvoja i model financiranja*
- *razvoj specifičnih kurikuluma za LLL*
- *pristupi poučavanju primjereni odraslim studentima*
- *fleksibilan odnos između LLL i 3+2+3 strukture*
- *uključivanje LLL-a u ECT sustav: prenosivost i akumulacija kredita*
- *primjena ICT-a i sustava e-učenja*
- *uključivanje u sustav osiguravanja kvalitete i akreditiranja*
- *suradnja s nositeljima interesa u vanjskom okruženju*
- *sustav trajnog profesionalnog razvoja za članove sveučilišta*
- *izmjenjivanje primjera dobre prakse među sveučilištima*
- *sustavno istraživanje i praćenje rezultata LLL-a*

Ili sažeto.....

- misija sveučilišta u području cjeloživotnog učenja:
poticanje, održavanje i usmjeravanje
STRASTI ZA UČENJEM

"The illiterate of the 21st century will not be those who cannot read and write, but those who cannot learn, unlearn, and relearn."

Alvin Tofler